

Welkomstgesprekken

Een goed begin van samenwerken met ouders op het gebied van leren én identiteit

Annemarie Veenstra, Albert de Vries

Dit materiaal is onderdeel van de kennisbank van het onderzoekscentrum van Driestar educatief.

Samenvatting	In dit document worden handreikingen gegeven om de samenwerking tussen school en ouders op het gebied van leren en identiteit te versterken vanuit een onderzoek naar welkomstgesprekken op het Wartburg college.
Bronvermelding	A. Veenstra, A. de Vries, Welkomstgesprekken op het Wartburg college, Gouda, Driestar educatief, 2018. A. Veenstra, A. de Vries, Docenten over aandacht voor identiteit in het contact met ouders. Aanvullend onderzoek betreffende de welkomstgesprekken op het Wartburg college, Gouda, Driestar educatief, 2019.
Thema *	Persoonsvorming
Plaatsingsdatum	Maart 2019
Gerelateerde artikelen	-
Trefwoorden	Ouderbetrokkenheid, identiteitsvorming

Welkomstgesprekken

Een goed begin van samenwerken met ouders op het gebied van leren én identiteit

Aanleiding

Het Wartburg college organiseert welkomstgesprekken met alle ouders die voor het eerst een kind op hun school hebben aangemeld. Deze gesprekken vinden plaats voor de zomervakantie. In het kader van meer samenwerking met ouders wil het Wartburg college nieuwe ouders welkom heten en met hen in gesprek te gaan over de identiteit van de school en over wederzijdse verwachtingen ten aanzien van het onderwijs en de school. De insteek is om hiermee een goed begin te maken met educatief partnerschap, waarbij school en ouders elkaar ondersteunen bij zowel de cognitieve, de persoonlijke en godsdienstige ontwikkeling van het kind. In het welkomstgesprek wil het Wartburg college onderstrepen dat ouders een belangrijke rol hebben in de schoolperiode van hun kind.

Het onderzoek naar deze welkomstgesprekken heeft meer inzicht gegeven in wat nodig is om de samenwerking ten aanzien van de godsdienstige opvoeding en de wederzijdse betrokkenheid tussen school en ouders te versterken. Hieronder leest u de belangrijkste aanbevelingen en enkele praktische tips. Verderop vindt u nog enige achtergrondinformatie en verwijzingen naar de onderzoeksrapporten en relevante literatuur.

Aanbevelingen

Op grond van de positieve ervaringen van zowel ouders en docenten kan geconcludeerd worden dat de invoering van welkomstgesprekken met alle ouders van nieuwe leerlingen zorgt voor een goed begin van educatief partnerschap.

Aanbevelingen om de meerwaarde van de welkomstgesprekken te vergroten:

1. Geef ouders en hun kind een hartelijk welkom. Voor ouders is het belangrijk dat hun kind bij naam wordt genoemd. Het welkomstgesprek is daarnaast ook een goede gelegenheid om praktische vragen van ouders te beantwoorden. Hiermee wordt de (grote) overstap naar het VO vergemakkelijkt. Denk hierbij aan informatie over de toegang tot wifi, het portaal en een lijst van aan te schaffen materialen. Ouders vinden het fijn om voor de zomervakantie een welkomstgesprek op de nieuwe school van hun kind te hebben: zij zien en ervaren de plek waar hun kind binnenkort een groot deel van de tijd zal doorbrengen.
2. Stimuleer dat de welkomstgesprekken gevoerd worden door docenten die in het eerste jaar lesgeven en in dezelfde bouw als waar het kind van de ouders die zij spreken, onderwijs zal krijgen. Geef docenten duidelijkheid over wat wel en wat niet moet worden doorgegeven aan de mentor die een leerling na de zomervakantie krijgt toegewezen.
3. Maak duidelijk dat het welkomstgesprek (slechts) een stap is in een heel traject van open dagen, informatieavonden, mentoravonden en 10-minutengesprekken.

Aanbevelingen om educatief partnerschap meer invulling te geven:

4. Ontwikkel een gezamenlijke visie op samenwerking tussen school en ouders rond identiteit en leren. Een gemeenschappelijk beleid geeft duidelijkheid over wat de school van haar docenten verwacht. Ouders willen wel investeren in een goed contact met school, maar vinden het ook belangrijk dat het hen iets oplevert.

5. Zorg voor een gezamenlijke werkwijze met een duidelijk takenpakket dat geldt voor alle mentoren. Voorkom hiermee dat iedere mentor op geheel eigen wijze invulling geeft aan ouderbetrokkenheid. Hierbij moet de focus in elk geval liggen op vroeg persoonlijk contact met de mentor en ondersteuning van ouders in de thuisbetrokkenheid op school- en huiswerk. Zorg voor een mentorencursus of voor intervisie voor mentoren waarbij ook aandacht wordt besteed aan persoonlijk contact met ouders over identiteit (godsdienstige vorming).

Aanbevelingen om diepgang aan te brengen in het gesprek over identiteit:

6. Voorzie docenten die welkomstgesprekken gaan voeren en mentoren van een handreiking met goede voorbeeldvragen, richtlijnen en suggesties. Voorkom hiermee dat het gesprek over identiteit een beladen sfeer krijgt en ouders en docenten het gevoel krijgen zich te moeten verantwoorden. Te denken valt aan vragen zoals:
 - *Wat heeft uw kind nodig voor zijn/haar godsdienstige ontwikkeling, om ook later vast te houden aan het geloof waarin het is grootgebracht? Wat verwacht u hierin van onze school?*
 - *Waar denkt u aan bij samenwerking rond identiteit en godsdienstige opvoeding?*De handreiking stimuleert een houding waarbij docenten op basis van gelijkwaardigheid samenwerken met ouders.
7. Faciliteer regelmatig gesprek over identiteit tussen docenten onderling. Docenten geven aan dat het persoonlijk geloof van docenten belangrijk is om de identiteit van de school gestalte te geven. Onderling gesprek maakt het ook gemakkelijker om met ouders inhoudelijk over de godsdienstige ontwikkeling van hun kind te spreken.

De achtergrond van het onderzoek

Het Wartburg College koos ervoor om de onderwerpen identiteit en de betrokkenheid van ouders op het leren en huiswerk centraal te stellen in de welkomstgesprekken. Hun keuze sluit nauw aan bij (wetenschappelijke) inzichten over ouderbetrokkenheid. Binnen het reformatorisch onderwijs wordt godsdienstige opvoeding bij uitstek gezien als een gezamenlijke taak van ouders, school en kerk, waarbij ouders de eerstverantwoordelijke zijn, en waarbij de school er op gericht moet zijn ouders in hun verantwoordelijkheid te ondersteunen (Noteboom & de Vries, 2017). In een pilot 'Stimuleringsproject ouderbetrokkenheid', waarbij Driestar Educatief eerder betrokken was (Karels & De Vries, 2016), kwam naar voren dat een 'typisch christelijk geluid en typisch christelijke waarden als naastenliefde' weinig te horen is in de samenwerking tussen ouders en school. Ouders stellen het wel op prijs als zij door school worden ondersteund in de opvoeding, ook bij 'identiteitsgebonden zaken'. Aandacht voor de samenwerking op het gebied van schoolwerk en huiswerk en het benadrukken van het belang van de rol van de ouder is eveneens een belangrijk thema. Samenwerking tussen ouders en school moet gericht zijn op het verbeteren van de thuisbetrokkenheid. Het gaat hier specifiek om de betrokkenheid van ouders op het leren thuis. Een goede thuisbetrokkenheid heeft een groot effect op de ontwikkeling van jongeren (Bakker, Denessen, Dennissen, & Oolbekkink-Marchand, 2013). In de al genoemde pilot was één van de uitkomsten dat de daadwerkelijke samenwerking met het oog op de (verbetering van de) thuisbetrokkenheid zwak lijkt te zijn. Duidelijkheid over de verwachtingen rond het huiswerk is er weinig of niet bij ouders. Ook het persoonlijk contact tussen school en ouders over het huiswerk en de praktische ondersteuning van ouders als het maken van huiswerk niet naar wens verloopt is er te weinig. Dit probleem wordt onderkend door de monitors die het ministerie van onderwijs eens in de vier jaar laat uitvoeren. Daaruit blijkt dat de verwachtingen ten aanzien van het thuis ondersteunen door ouders niet

voldoende duidelijk zijn en dat docenten moeite hebben met de omslag naar een partnerrol ten opzichte van ouders. Dit terwijl ouders een zeer sterke behoefte hebben aan communicatie (Bokdam, Tom, Berger, Smit, & Van Rens, 2014).

Welke belemmerende factoren spelen een rol en wat kan helpen om drempels weg te nemen? Interessant is in dit kader een onderzoek, uitgevoerd door het sociaal cultureel planbureau, waaruit bleek dat ouders van kinderen op reformatorische scholen andere rolopvattingen hanteren over samenwerking met school dan ouders met kinderen op scholen met een andere grondslag of kinderen op een openbare school (Vogels, 2002). Ouders van kinderen die op een reformatorische school zitten, zien het onderwijs vaak als een zaak van deskundigen en hebben daar ook veel vertrouwen in. Het is een rolopvatting waarbij ouders op afstand van de school blijven staan en veel autoriteit bij de school leggen. Dit kan ten koste gaan van een goede samenwerking.

Van de kant van docenten kunnen er ook belemmeringen zijn. Zo bleek uit een onderzoek van Post en de Muynck (2014) dat leerkrachten in het basisonderwijs wel bereid zijn om zich in te zetten voor ouders, maar tegelijkertijd terughoudend zijn in het contact, onder andere uit angst om niet professioneel te zijn of verkeerde adviezen te geven.

Samenvattend kan gezegd worden dat het belang van ouderbetrokkenheid op het gebied van identiteit en leren duidelijk is, maar dat het niet vanzelfsprekend is dat ouders en docenten als partner samenwerken.

Onderzoeksrapporten

A. Veenstra, A. de Vries, Welkomstgesprekken op het Wartburg college, Gouda, Driestar educatief, 2018.

A. Veenstra, A. de Vries, Docenten over aandacht voor identiteit in het contact met ouders. Aanvullend onderzoek betreffende de welkomstgesprekken op het Wartburg college, Gouda, Driestar educatief, 2019.

Referentielijst

Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M., & Oolbakkink-Marchand, H. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen*. Nijmegen: Radboud Universiteit.

Bokdam, J., Tom, M., Berger, J., Smit, F., & Van Rens, C. (2014). *Monitor ouderbetrokkenheid po, vo en mbo. Derde meting 2014, trends in beeld*. Zoetermeer: Panteia & ITS.

Karels, K. & De Vries, A.W. (2016). *Rapportage stimuleringsproject ouderbetrokkenheid*. Gouda: Driestar hogeschool.

Noteboom, J. & De Vries, A.W. (2017). *De handen ineen. Visie op ouderbetrokkenheid in het protestants-christelijk en reformatorisch onderwijs*. Gouda: Samen in Ontwikkeling.

Post, S. & De Muynck, A. (2014). *Drempels Slechten Verslag van twee pilots met betrekking tot zorgmijding in bevindelijk gereformeerde gemeenschappen in Zeeland*. Middelburg: SCOOP.

Vogels, R. (2002). *Ouders bij de les. Betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.